

Programma

Iesniedz?js: Progres?vie biedri

Nosaukums: Iek?aujoša sabiedr?ba, kur ikviens j?tas droši

Motion text

7. Iekļaujoša sabiedrība, kur ikviens jūtas droši

Iekļaujoša sabiedrība, kur ikviens jūtas droši, ir demokrātiskas, saliedētas un noturīgas Latvijas pamats. Šādā Latvijā neviens netiek atstāts novārtā un cilvēktiesības ir pamatvērtība, nevis privilēģija. Šādas Latvijas sabiedrību raksturo līdzdalība un līdzatbildība; tajā īpašu uzmanību pievērš visievainojamāko cilvēku aizsardzībai.

Iekļaujošā un saliedētā sabiedrībā personīgā brīvība un piederība Latvijai nav pretrunā, bet gan stiprina viena otru, kamēr izslēgšana, stigmatizācija un nevienlīdzība grauj uzticēšanos valstij un apdraud mūsu visu drošību. Mūsu cilvēku dažādības spēks ir Latvijas joprojām neizmantotais potenciāls, kuram nevaram piekļūt, kamēr neiecietība, diskriminācija un vardarbība ir plaši izplatīta.

1. Piederība Latvijai kā diskriminācijas izskaušanas rezultāts

Piederību Latvijai nevar uzspiest – tā rodas no taisnīgas attieksmes un vienlīdzīgām iespējām.

Lai panāktu pārmaiņas, mēs:

- Skaidri noteiksim diskriminācijas kritērijus visos normatīvajos aktos, kur regulēta diskriminācija

19 • Stiprināsim tiesībsarga kapacitāti, pilnvaras un atbildību diskriminācijas
20 izskaušanā

21 • Veicināsim dažādības, iekļaušanas un piederības prakses uzņēmumos un darba
22 vidē

23 2. Efektīva aizsardzība pret naida runu un naida noziegumiem

24 Naida runa un naida noziegumi nav tikai vārdi vai atsevišķi incidenti – tie
25 grauj sabiedrības drošību, savstarpējo uzticību un demokrātiju kopumā. Pašreiz
26 juridiskā atbildība par šiem pārkāpumiem nav efektīva, tādējādi radot pārkāpējos
27 nesodāmības sajūtu un vairojot neiecietību Latvijas sabiedrībā.

28 Tādēļ:

29 • Pilnveidosim naida runas tiesisko regulējumu

30 • Nodrošināsim regulāras mācības tiesībsargājošo iestāžu kompetences
31 celšanai

32 • Izveidosim naida runas un naida noziegumu izplatības monitoringa sistēmu
33 ieviesto politiku efektivitātes analīzei

34 3. Tiesu neatkarība – demokrātijas un brīvības pēdējā aizsardzības līnija

35 Autokratizācijas un neiecietības draudu pieauguma apstākļos tiesām būs arvien
36 lielāka nozīme, jo tās ir pēdējā barjera demokrātijas aizsardzībā. Ceļš uz
37 patiesi iekļaujošu demokrātiju nav iespējams bez tiesām, kurām jāpārliecinās par
38 ikvienam dotā cilvēktiesību solījuma izpildi.

39 Arī brīdī, kad valsts politika kļūdās, tiesām jāspēj aizsargāt visu cilvēku
40 tiesības. Tādēļ mēs:

41 • Stiprināsim tiesu neatkarību tiesnešu atlases un iecelšanas procesā (tsk.

ņemot vērā tiesu varas un starptautisko institūciju aicinājumus)

- Nodrošināsim tiesu varas institucionālu un finansiālu neatkarību no izpildvaras budžeta veidošanā un tiesu atbalsta funkciju veikšanā
- Samazināsim politiskās ietekmes riskus visos līmeņos

4. Vardarbības prevence un atbalsts cietušajiem

Vardarbības novēršanai Latvijā nepieciešama koordinēta valsts politika, kas vienlaikus stiprina prevenci, vardarbīgas uzvedības mazināšanas intervences, integrētu atbalsta sistēmu cietušajiem un efektīvu krimināltiesisko regulējumu.

Pašlaik prevences pieeja bieži aprobežojas ar vispārējas agresijas vai mobinga novēršanu, starpinstitucionālā sadarbība reģionos ir nevienmērīga, bet specializēto pakalpojumu pieejamība un finansējums nav pietiekami. Tādēļ nepieciešama vienota starpnozaru pieeja, kas balstīta pierādījumos un nodrošina gan savlaicīgu palīdzību cietušajiem, gan ilgtermiņa vardarbības risku mazināšanu.

Lai situāciju uzlabotu, mēs:

- Attīstīsim agrīnās prevences programmas visos izglītības līmeņos
- Nodrošināsim ciešāku sadarbību starp institūcijām – gan NVO, gan tiesībsargājošām iestādēm, gan medicīnas un sociālajiem darbiniekiem
- Paplašināsim pieejamos atbalsta pakalpojumus cietušajiem
- Attīstīsim programmas vardarbīgas uzvedības mazināšanai, strādājot ar vardarbības veicējiem

5. Droša un legāla pieeja abortiem

65 Lai nodrošinātu, ka labējie populistu nevar vienkārši apdraudēt tādas
66 pamattiesības kā reprodūktīvā autonomija, rosināsim reprodūktīvās autonomijas
67 nostiprināšanu konstitucionālā līmenī līdzīgi kā tas ir Francijā un Luksemburgā.
68 Tā rezultātā valstij būs ne tikai jāgarantē tiesības, bet arī aktīvi jārikojas,
69 lai nodrošinātu reālu un praktisku iespēju šīs tiesības izmantot.

70 Lai gan aborts Latvijā formāli ir legāls, pašreizējais tiesiskais regulējums
71 satur novecojušus, stigmatizējošus un medicīniski nepamatotus šķēršļus, kas
72 ierobežo personu reālo autonomiju pār savu ķermeni. Turklāt aborti, jo īpaši
73 medicīniskie aborti agrīnajās grūtniecības stadijās, ir finansiāli nepieejami.
74 Aborta izmaksas īpaši jauniešiem, studentiem un cilvēkiem ar zemākiem ienākumiem
75 var būt šķērslis piekļuvei drošam abortam.

76 Tādēļ:

- 77 • Veicināsim abortu finansiālo pieejamību, lai cilvēki, kas vēlas veikt
78 abortu, neriskētu ar savu veselību un dzīvību

79 6. Viena dzimuma pāru veidoto ģimeņu aizsardzība

80 Šo ģimeņu aizsardzība pašreiz ir nepilnīga. Partnerības tiesiskais regulējums
81 viena dzimuma pāriem paredz daudz mazāku tiesību apjomu nekā pieejams dažādu
82 dzimumu pāriem, slēdzot laulību. Turklāt Latvija pašreiz nenodrošina šajās
83 ģimenēs augošo bērnu un viņu vecāku savstarpējo attiecību juridisku atzīšanu.

84 Tādēļ:

- 85 • Nodrošināsim laulību vienlīdzību
- 86 • Pilnveidosim partnerības tiesisko regulējumu
- 87 • Nodrošināsim juridisku atzīšanu vecāku un bērnu attiecībām

88 7. Pieejami un cienpilni publiskie pakalpojumi transcilvēkiem un 89 interseksuāliem cilvēkiem

90 Valsts pienākums ir cienīt cilvēka identitāti, nevis to apšaubīt un apspiest.

- 91 • Lai novērstu diskrimināciju un novērstu nepamatotas medicīniskas
92 iejaukšanās gadījumus, ieviesīsim caurskatāmu un cilvēka identitāti
93 respektējošu juridisko aizsardzību, vadoties pēc Vācijas un Nīderlandes
94 piemēra.

- 95 • Palielināsim pieeju mūsdienīgam psiholoģiskam un medicīniskam atbalstam
96 transcilvēkiem un interseksuāliem cilvēkiem, jo īpaši bērnībā un pusaudžu
97 vecumā

- 98 • Aizsargāsim interseksuālus jaundzimušos un bērnus no medicīniski
99 nepamatotām ķirurģiskām vai hormonālām iejaukšanām, ja tās nav neatliekami
100 nepieciešamas veselības vai dzīvības glābšanai

101 8. Sabiedrības saliedētība caur klātbūtni un kopīgu pieredzi

102 Latvijā pastāv strukturāla sociālā nošķirtība starp dažādām sabiedrības grupām,
103 balstoties uz etnisko piederību, sociālekonomisko statusu, dzīvesvietu un citām
104 pazīmēm. Šīs sašķeltības pārvarēšanai nepieciešami kompleksi risinājumi, kas
105 pārsniedz tradicionālo integrācijas instrumentu robežas.

- 106 • Latviešu valoda ir sabiedrības saliedētības pamats, tāpēc padarīsim
107 pieejamākus valsts apmaksātus latviešu valodas kursus.

- 108 • Atzīstot, ka īpaši efektīvi sabiedrības saliedēšanas mehānismi ir
109 regulāras jauktu kopienu aktivitātes, atbalstīsim programmas kopīgiem
110 sporta, kultūras pasākumiem, apkaimju iniciatīvām, kā arī latviešu un
111 bijušo mazākumtautību skolu partnerībām.

112 9. Romu piederība Latvijai caur izglītības sistēmu

113 Nevienlīdzība izglītībā nozīmē nevienlīdzību visā dzīvē. Romu kopienā pastāvošo
114 kultūras iezīmju dēļ nereti tiek kavēta bērnu adaptācija un latviešu valodas

115 **apguve pirmsskolas izglītības iestādēs, kas var kļūt par šķērslī tālākajā**
116 **izglītības procesā.**

117 **Šo procesu rezultātā romu skolēni biežāk pārtrauc mācības, neiegūst obligāto**
118 **izglītību un neturpina vispārējās izglītības ieguvi. Lai to mainītu,**
119 **koncentrēsimies uz romu skolēnu atbalsta pasākumiem un iesaisti izglītībā:**

120 **• Mērķēti obligāti pedagogu profesionālās pilnveides moduļi par iekļaujošu**
121 **izglītību, kultūras daudzveidību**

122 **• Cilvēcīgs klātbūtnes atbalsts romu tautības skolēniem caur mentoriem**
123 **(augstskolu studenti, kopienas līderi) un pedagogu palīgiem**

124 **10. Cilvēcīga valsts attieksme pret nepavadītiem nepilngadīgajiem migrantiem**

125 **Iestāsimies par visievainojamākajiem bēgļiem - nepavadītiem bērniem**

126 **• Izskaudīsim bērnu aizturēšanu aizturēto ārzemnieku centros**

127 **• Uzlabosim šo bērnu interešu juridisko pārstāvniecību, lai viņi varētu**
128 **piekļūt valsts garantētajiem pakalpojumiem**

129 **• Nodrošināsim šiem bērniem pieeju ārpusģimenes aprūpei un izglītībai**

130 **11. Privātums un drošība internetā**

131 **Digitālajai videi jāstiprina brīvība, nevis valsts vai privāto kompāniju**
132 **kontrole pār cilvēkiem**

133 **• Nodrošināsim lielo platformu algoritmu caurspīdīgumu, tostarp iestājosies**
134 **par risinājumu Latvijai esot prezidējošajai valstij ES Padomē**

- 135 • **Stiprināsim digitālo produktu un pakalpojumu lietotāju kontroli pār saviem**
136 **datiem**

- 137 • **Iestāsimies pret nesamērīgu masveida uzraudzību, piemēram, “ChatControl”**
138 **un Smart-ID verifikāciju, lai piekļūtu noteiktām mājaslapām**

- 139 • **Attīstīsim efektīvus risinājumus cīņai pret dziļviltojumiem**

- 140 • **Veidosim pārdomātu mākslīgā intelekta politiku**

- 141 • **Nodrošināsim bērnu drošību tiešsaistē, balstoties viņu pašu un vecāku**
142 **izglītībā, platformu atbildībā un vecāku pienākumu stiprināšanā**